

Dialoguri esențiale

Raia ROGAC

Acad. Eugen Doga (II)

Creația este o taină, la fel ca inspirația, ca dragostea. (Eugen Doga)

Să facem un apel către muzicanții bătrâni, poate vreunul mai ține minte melodiile și ne va contacta.

La noi, iertăciunea, cum se numea scena descrisă

mai sus, era cântată la bariton de acel țigan lăutar orb, pe care l-am pomenit, moș Fedot Murga. El i-a învățat să cânte pe o mulțime de băieți tineri, din care au rămas foarte puțini, mulți au fost luați la război și nu s-au mai întors, iar copiii lor n-au apucat să deprindă pasiunea părinților. Cu doi dintre aceștia am venit la Chisinau să învăț muzică, dar n-am reușit pentru că mama a rămas văduvă de război, de unde să aibă bani pentru școala mea, când și bunica era cu noi. Chiar nu-mi pot imagina cum a reușit mama singurică să ne salveze din ghearele foametei, de moarte, de tifos, fără niciun ajutor, fratele ei fusese ridicat și s-a pierdut fără urmă, unele dintre surori, de asemenea. Motivul era că aveau rude în străinătate, adică în Basarabia! Bunica fiind basarabeancă, rezulta, nu-i așa, că unchiul și mătușile aveau rude în străinătate! Am fost martor la toate suferințele acestea, o vedeam și pe măca Nadea, sora mamei – așa i se spunea la noi mătușii – suferind la rând cu mama și cu bunica. Mult amar, multe necazuri le-au copleșit pe toate trei, au vărsat multe lacrimi grele. Dar plânsul lor îl auzeau numai pernele din pat, în casa mare, și peretii casei, rămași și ei orfani. Nici una nu ieșea în stradă să bocească, măcar această durere să rămână cu ele, fiindcă era a lor, legată de ființele scumpe ale celor pierduți pentru totdeauna. Și bunica rămăsese văduvă de război, încă din 1914, din primele zile ale războiului. Soțul ei, Nichifor Vizer, bunelul, luat în armată și dus pe front, nu s-a mai întors. Erau mulți ca el, neinstruiți militar, folosiți drept carne de tun. A rămas bunica cu șase copii în casă, al șaptelea era încă în burtă, și a fost să fie mama mea, care nu a avut norocul să-l vadă pe tăticul ei. Așa cum și bunelul Nichifor a murit fără să știe că are încă o fetiță. Erau două văduve, bunica și mama, vai de capul lor! Toată dragostea neîmplinită a mamei, a acestor două femei, cu tinerețea furată, au concentrat-o asupra mea, unica lor nădejde și iubire. Eu mă străduiam să le ascult, pentru mine orice vorbă a lor era lege. În genere, la moldoveni exista această tradiție strămoșească de ascultare a părinților, a celor mai mari, tradiție care azi, firește, nu mai funcționează ca lege nescrisă. Părintele era ceva sfânt pentru noi. Acum, copiii își permit multe, fiindcă sunt influențați din exterior, de societate, de televiziune, de internet. Și e multă lume needucată, obraznică, sălbatică, cu trăsături asiatice în sânge, care pe noi nu ne caracterizează. Mă neliniștește mult acest lucru și mă supără când nu sunt înțeles corect de mulți. Chiar azi am avut un moment neplăcut, o întâlnire într-un birou, unde secretara, ațintindu-se asupra mea ochii pustii, m-a întrebat candid cum mă cheamă, de parcă picase din lună. Probabil că cei șapte ani de acasă i-au scăpat, au trecut pe lângă ea, și nici școala nu prea a împovărat-o. Nici tu scuze, nici tu sfială, de rușine nu mai vorbesc, măcar un colț de obraz să se fi înroșit. Ce o fi în capul unei asemenea individe? Dar și ce plăcere are ea de la o astfel de viață steampă?

Îmi amintesc de o scenă asemănătoare, petrecută într-o bibliotecă din Chisinau, când funcționara l-a întrebat pe Spiridon Vangheli cine este, iar reputatul scriitor i-a răspuns că dacă bibliotecarele nu-i cunosc pe scriitori, degeaba mai lucrează în templul cărților.

Eu as mai adăuga că degeaba mai scriem noi dacă avem astfel de semeni. Îmi pare rău, dar trebuie să recunosc că sunt multe alte lucruri bizare și paradoxale, și nu nutresc multă speranță că ele se vor schimba în bine, în viitorul apropiat, în această țară rătăcită. Aici este nodul gordian, gândiți-vă că s-a ajuns să pară normal faptul că nu sunt invitat la TV de zeci de ani, iar dacă se transmite emisiuni cu muzica mea, sunt imprimări din concertele mele. Nu sunt nici măcar anunțat despre aceste programări, practic un furt intelectual, un anonim deplin, fără genericul emisiunii, fără o minimă informație despre

autorul muzicii și despre contextul în care au fost făcute filmările. Bunăoară, apar *Dialogurile dragostei*, care nu sunt un lucru de glumă, sunt programul vieții mele, iar televiziunea dă o simplă imagine, de parcă ar fi vorba de un preș așternut la ușă, de care te sterghi pe picioare. Spectatorul se uită și nu-și poate da seama ce se întâmplă. Nu mai zic că cinstiți și normal ar fi ca autorul să fie invitat să prezinte respectiva emisiune înainte ca ea să își ia zborul în eter, să explice, să comenteze. Dar și să-l vadă lumea, de ce nu? Ca să nu se mai întâmple cazuri când autorul, cunoscut în lumea întreagă, să audă, la el acasă: „Nu vă știu, nu am auzit de dumneavoastră”.

De unde să știe, în asemenea condiții? Și mai era și premiera unui proiect, trăit de mine de un șir de ani!

Aveți și exemplul urât când a fost folosit incorect celebrul dumneavoastră vals din coloană sonoră a filmului Gingașa și tandra mea fiară, drept generic la deschiderea Jocurilor Olimpice de la Soci, din 2014, vals care a fost recunoscut de UNESCO ca a patra capodoperă a secolului XX.

V-au respectat drepturile de autor?

Parțial, da. Au dat vreo șase-șapte minute de film, poate mai mult... Balul Natasei Rostova este o frumusețe, un adevărat spectacol. L-au privit și ascultat trei miliarde de oameni pe tot globul pământesc. Revin. Nu mi-au fost respectate toate drepturile de autor, așa cum erau ele stipulate în contractul încheiat cu Direcția Olimpică. Și-au permis, fără acordul meu, să scoată din partitura *Valsului* cel mai frumos element, contrapunctul la viori, fără care lucrarea a sărăcit. E ca și cum ai scoate tiara de pe capul Papei de la Roma. Parcă n-ar mai fi Papă! La Olimpiadă s-au jucat mulți bani și s-au interferat multe interese personale ale celor din echipa organizatorică. Pe site-ul meu de internet mi-am manifestat nemulțumirea provocată de această întâmplare, ceea ce, firește, nu le-a fost pe plac autorilor afacerii. Dar oricum eu mă bucur de faptul că la două Olimpiade, cea de la Moscova, din 1980 și cea de la Soci, din 2014, a răsunat muzica mea. Păcat că „vărfurile” au rămas indiferente la acest eveniment și nu s-au ridicat în picioare, în tribune, să onoreze țara pe care o reprezentau, așa cum au procedat ceilalți conducători din alte țări. O sportivă, mă rog, a ridicat vreo 70 de kg și este onorată de guvern, primește și mașină, și premii, de toate, inclusiv apartament, ca pe urmă s-o steargă în Azerbaidjan. Acestea ne sunt operele de patrimoniu? Ceremonia de deschidere și închidere a Sărbătorii Limba Noastră s-a petrecut tot pe muzica mea, pe tot parcursul jocului de artificii, dar faptul n-a fost menționat nicăieri. Așa că atunci când aud vorbindu-se de țară, sunt foarte precaut, cum zice moldoveanul rusului, „tise na povorotah”.

Adică, mai încet la cotituri.

Aceasta este tot educația mamei, nu pot să mă împac cu umilinta, căci umilinta este să te folosești fără permisiune de munca unui om, nu mai zic de remunerare. Ca să nu umilești pe cineva, trebuie să știi ce este demnitatea omului și să o respecti, dar dacă nu cunoști aceste reguli, de unde să știi de umilinta? Într-o scenă din copilărie, eram de față când a venit mama și ne-a spus simplu: *Ne-au furat vaca*. La sărăcia noastră, vaca era o adevărată avere, ea ne hrănea pe toți ai casei. Dar mama nu s-a înveninat, nu s-a supărat pe lume, spre deosebire de mine – eu mă înfurii deseori, mai ales când constat cum sărăcește memoria în societatea

noastră, nu se poate așa... Mie nu mi-a secăt memoria și mă înfurii pentru mama, pentru apărarea demnității mamei, pentru că ea a fost tot timpul umilită, înjosită, furată, prădată... I s-au furat și tinerețea și viitorul. Ce și-or fi zis făptașii când ne-au furat vaca: *asta-i văduvă, hai să-i furăm vaca, n-are cine s-o apere!* În 1946, punându-și viața în pericol ca să ne scape de foame, mama a procurat niște porumb, dând în schimb tot ce era mai de Doamne-ajută în casă. Dar a venit un soldat, un nemernic în uniformă sovietică, și a măturat totul, umbla cu automatul la piept și până n-a scos ultimul grăunte, n-a plecat. Chiar dacă eram mic, nu mi-au dispărut din memorie aceste momente dureroase. Sub aceste semne am crescut. Fiindcă m-ați întrebat de copilărie – atunci mi s-a format caracterul, în cei șapte ani de acasă, de aceea nu mă pot împăca cu multe nedreptăți, dar nici nu le pot repara pe toate, din păcate, nu pot lupta cu ele, nu-mi stă în fire. Eu am altă vocație. Să vă dau un exemplu: cu ce sunt de vină că până acum nu primesc pensie, că n-am dreptul la niciun fel de indemnizație socială? Bine că mă ajută altă țară, dar numai pentru perioada petrecută acolo, deci la un nivel minim. Dar pentru țara mea, unde am lucrat și creat în cea mai activă perioadă a vieții, unde am lăsat o sumedenie de lucrări de rezonanță mondială, eu nu însemn nimic? O fi așa, de vreme ce nici măcar o singură dată în viața mea nu am fost peste hotarele Republicii Moldova în numele ei, ca reprezentant al ei, cu toate că am vizitat zeci de țări de pe aproape toate continentele. Din asemenea călătorii au rezultat baletul *Venancia* pe teme din America Latină, muzica în stil chinezesc ori în stil arab. Bine măcar că Ministerul Culturii ne-a acordat câtorva oameni de creație niște indemnizații.

Si cine v-a condus mâinile pe portativ?

Nu cred că vocația este un dar numai de la Dumnezeu, eu cred că Dumnezeu îți dă un caracter creativ și atât, restul depinde de tine.

Tocmai asta și este: Dumnezeu îți dă, dar în traistă nu-ți pune, sau ca în parabola cu undița, Sfântul Petru îți dă undița, dar nu-ți prinde peștele...

Asta este – Dumnezeu îți dă firea creativă, ea este dominantă în orice domeniu, pe urmă începe specializarea, dezvoltarea. Eu sunt absolut convins că dacă alegeam domeniul tehnic ca specialitate, sau altceva, as fi obținut rezultate remarcabile. V-am spus că am construit un aparat de radio, iar în domeniul meu am inventat un sistem de note înainte de a merge la școala muzicală. În calculatoarele de azi, acest sistem este în programele muzicale sută la sută, fiindcă și eu și savanții electroniști ne-am folosit de aceleași surse: intuiția și universul. Pentru noțiunea de *compus* spuneam că „răzgândesc” muzica, nu cunoșteam termenul „a compune”. De fapt, și acum sunt împotriva lui. Eu scriu muzică, nu compun. Scriitorii scriu, de aceea se și numesc scriitori. Eu, la fel, scriu, numai că nu cuvinte, ci sunete muzicale. Am scos din vocabularul meu sintagma *compun muzică*, folosesc termenii *scriu muzică*. Nu poți compune ceea ce există deja în natură. Dovadă este și sistemul meu de note, de care am amintit. Dacă atunci eram deștept și dacă era cineva să mă orienteze ca să-mi înregistrez invenția și să-mi asigure astfel dreptul de autor, poate altă faină se măcina la moara mea... Dar nici nu se poate merge înaintea naturii, ea ne descoperă secretele sale foarte bine dozat, la vremea și locul de ea știute. O face chiar cu zgârcenie, as putea zice.

Nu vă mai chinuiți cu aceste gânduri, chiar dacă erați deștept și chiar dacă vă orienta cineva, pe atunci, în RSSM, persoanele fizice nu aveau dreptul să înregistreze invențiile pe numele lor, nu exista în genere AGEPI. De exemplu, tatăl regretatului regizor, actor și director de teatru Valeriu Cupcea și al scriitoarei Argentina Cupcea-Josu a inventat vinul Negru de Purcari, preferat până și de regina Angliei, însă invenția aparține Institutului de Vinificație, iar după 1990, urmașii nu și-au mai putut revendica drepturile.

Am ajuns la acel sistem de note fiindu-mi insuflat din subconștient. Universul este o taină și noi suntem elevii lui, care încercăm să descifrăm câte ceva din marile lui enigme. Dacă ne e dat. Eu am avut norocul de a încerca și a reuși să descifrez unele taine muzicale, ascunse în imensitățile astrale. Când scriam muzica la baletul *Lucefărul*, în 1983, am simțit că sursele mele muzicale depășesc spațiul satului Mocra, unde m-am născut, spațiul dintre Nistru și Prut, chiar și tot spațiul românesc, ba și pe cel pământesc.

N-a fost mai devreme, în 1957?

Atunci a fost prima-primă rândunică, am scris cântecul *Floare dalbă de livadă* pe care l-a cântat pentru prima dată, la radio, colega mea de conservator, Maria Biesu. Ea ar fi împlinit anul acesta 80 de ani, ediția curentă a Festivalului Internațional de Operă și Balet a fost dedicată acestui jubileu post-mortem.

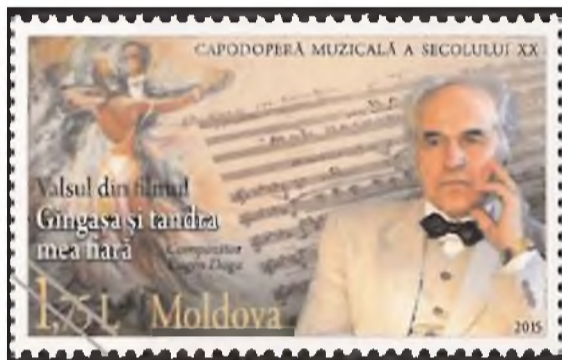
Si când v-ati întâlnit cu George Enescu?

Subiectul Enescu merită o discuție aparte. Eu am spus undeva că am învățat de la marele Enescu să caut muzica pretutindeni, în folclor, în natură, fără prejudecăți snoabe. Degeaba râvnești să atingi înălțimile, să experimentezi o modernitate rece, chinuită, forțată, dacă nu ai scris nicio piesă miniaturală, ca un diamant, mai valoros decât îngrămădiri zgomoase de sunete. Am descoperit că oamenii n-au încetat să viseze la muzica muzicală, să se bucure, să se vindece prin ea. Cum se naște muzica, ce este creația, ce este inspirația – eu unul încă nu am reușit să mă lămuresc. Alții se pare ca da. Nu demult, la un simpozion internațional de poezie, un poet dintr-o țară scandinavă s-a urcat pe scenă și, cu un aer victorios, a declarat că el știe ce e creația, ce este inspirația. Bravo lui, dar mai bine s-ar uita mai atent la propriile versuri chinuite. Creația este o taină, la fel ca inspirația, ca dragostea. Eu cred că ele pornesc dintr-un punct aflat la milioane de ani în trecut și, purtate prin genele generațiilor succesive, ajung la noi. Dar genele acestea nu sunt un depozit de unde poți să iei ce vrei și cât vrei. Au nevoie și ele să fie trezite la viață, alimentate, dirijate. Uneori ele se duc pe lumea cealaltă fără să fi fost observate și puse la treabă. Apropo de origini, de rădăcini: Da, eu sunt feciorul mamei și al tatei din Mocra Transnistriei, însă rădăcinile noastre duc departe. Unii țin cu tot dinadinsul să îmi impună alte rădăcini, nu știu de ce o fac, dar e treaba lor, eu îmi dau seama de rădăcinile mele nu numai prin cunoaștere, ci și prin simțire. În neamul nostru s-a păstrat o mărturie veche.

Pe vremea cumplitelor persecuții la care ungerii îi supuneau, în Ardeal, pe românii băștinași, aceștia își luau uneori lumea în cap, și unde să caute adăpost? Peste Nistru. De acolo, din Ardeal, a venit un strămoș din viața tatei, iar viața mamei vine de la poalele Dunării. Am informația din scrierile unui unchi al meu din București, care a murit între timp, Dumnezeu să-l ierte! El mi-a lăsat o carte-caiet, în care a reconstituit tot arborele nostru genealogic pe linia mamei, fiecare persoană în parte. Rămâne ca eu să continui și să las documentul fiicei sau nepotului meu, să le rămână ca un testament frumos și scump întru păstrarea acestei vite. Îmi place viața mamei – ea m-a învățat să muncesc, iar viața tatei să rezist și să creez. Pe cât știu, arborele nostru genealogic a început cu un oarecare Ion, care, cu vreo trei sute și ceva de ani în urmă, își păștea turmele de oi pe la poalele Dunării, apoi, luând-o pe Nistru în sus în căutare de alte pășuni, s-a oprit într-o vale în care s-a încropit localitatea Saharna de azi. Acesta este mersul istoriei arborelui nostru. Strămoșul Ion a lăsat amintirea aproape legendară a unui mester-mâini-de-aur, înzestrat cu o mare forță creatoare. Făcea de toate, făcea fântâni, făcea cuptoare, făcea sobe, făcea tot ce trebuie la casa omului. El a transmis prin gene aplecarea către actul creației. Eu am apucat să o cunosc personal pe talentata lelea Titiana, care era stareță, toți din familia ei erau slujitori de biserică. Un unchi, nepot de-al bunicii Nadea, era pictor, se numea Toader, am și eu câteva picturi în casă, făcute pentru cabinetul meu, iar casa lui din Saharna e plină de picturi proprii. Dumnezeu să-l ierte, a decedat nu demult, a participat la expoziții unionale de pe timpurile sovietice, dar și la cele naționale, mai în urmă. Un alt unchi, Grigore, slujitor de biserică și el, s-a ocupat, la Patriarhia Română, de dreptul de a prelucra imnurile bisericesti.

Mare cinste...

După cum se vede, ocupația mea muzicală nu este o întâmplare, ea a fost pregătită undeva genetic. N-am cunoscut viața basarabeană, ca să pot vorbi de o influență venită de acolo, hotarul de pe Nistru era de netrecut. Măca și mama, bravele, tot încercau să ajungă la mal și strigau din răsuperi: *tată!*, doar-doar le-o auzi cineva, acolo, însă grănicerii le alungau nemilos cu baionetele, așa că eram înstrăinați total de rudele basarabene. Dar, din gene, n-a putut scoate nimeni esența. M-as întoarce la gândul despre memorie. Memoria este și ea o parte componentă a genelor, memoria ne aduce acasă, memoria ne cumpără biletul ca să mergem la alinul dorului. Și dorul, ce este? „Un nu știu cum” și „un nu știu ce”, vorba lui Eminescu. Dorul este și el o parte componentă a genelor noastre, a acestui „un nu știu cum” și „un nu știu ce”, a acestei lumi care stă ascunsă în noi înșine. Noi suntem partea fizică, vizibilă, biologică, dar partea spirituală stă ascunsă și așteaptă să fie descoperită. Eu sunt sigur de asta și cunosc multe cazuri despre care as putea vorbi în mod special, când această energie ascunsă, așteptând în zadar să fie trezită la viață, a plecat în altă lume odată cu cel care n-a știut sau n-a putut

să o valorifice. Din copilărie – atunci se formează caracterul omului – simteam că nu mă satisface modul de viață pe care îl duc, voiam mai mult, știam că trebuie să-mi asigur o existență decentă, nu numai mie, ci și celor de lângă mine, știam că trebuie să fac ceva ca să fiu observat. În seriile de la club, la danțuri, cum li se zicea la noi, ascultându-i pe muzicanți, mă gândeam că tare bine ar fi dacă as putea născoci ceva și orchestra să cânte acel ceva, iar lumea să mă laude: *Uite la el, un năpârstoc, și ce frumos a născocit!* Visam la o rezonanță a născocelilor mele mai largă decât casa noastră, decât satul nostru.

Decât țara...

...despre țară am vorbit deja, să nu mai revenim. Deci, de pe atunci voiam să fiu învingător. Era cât pe ce să merg la școala de meserii și sunt sigur că n-as fi învățat șuruburile și n-as fi manipulat șurubelnița mult timp. As fi mers cu certitudine mai departe, as fi inventat ceva. Și aici genele și-ar fi spus cuvântul, vă spuneam că am făcut un cărucior care să meargă singur, dar am aflat că așa ceva a fost făcut încă din sec. XVII, apoi un fel de clavecin, dar cu el am întârziat și mai mult.

Si cum s-au petrecut lucrurile?

...Căutând niște roți, rămase, presupuneam, de la bunelul, pe care nu l-am cunoscut, se spunea că era tare bogat: avea mașină cu abur!, o mare bogăție pe-atunci – desigur, s-au dus toate. Eu cu vecinul Vanea „săpam” pe-ncercate, eram foarte interesați, și când găseam roți, el le vedea ca atare, iar eu le vedeam ca magice, numai bune să fie folosite la căruciorul meu mobil. Am mai făcut și o bicicletă, e drept că am apucat doar o dată să urc în ea și s-a și risipit, am mesterit și un patefon la care se mai auzea câte ceva. Multe lucruri mă interesau, pe linie muzicală putem vorbi de radio sau de mandolină, am cântat și la o nuntă și am primit primul meu onorariu: m-au pus la masă, ceea ce pentru mine, flămând cum eram, era lucru mare. Și acum îmi place să mestelesc și să construiesc câte ceva la casa mea. Multe lucrări, dacă n-au fost proiectate de mine, au fost cel puțin dirijate, iar pe alocuri și realizate de mine. Vedeti scara aceea originală? – eu am construit-o. Pe-aici au trecut foarte mulți arhitecți și toți se întrebau cum să facem scara pentru mansardă. Eu am făcut o machetă și am pus-o în cabinet, lângă sobă. Când a mai venit și un grup de proiectanți, care au început tot cu discuția despre scară, au văzut macheta mea de carton și au strigat bucuroși

că de așa ceva e nevoie! Așa am ajuns la această scară, care e și un frumos element arhitectural. S-au adunat acum de toate, doar timp nu am. După două conservatoare, doi ani n-am scris nimic, credeam că e pentru totdeauna, fiindcă nu-mi plăcea să scriu așa cum m-au învățat – așa procedează Bach, așa procedează Chopin etc. M-am gândit că nu se poate așa, ei și-au îndeplinit misiunea, eu trebuie să fac altceva. Dar nu prea știam ce e acel altceva. Astăzi scriu altceva, nu mai bine decât ceilalți, pur și simplu altfel. Nu m-am străduit niciodată să fiu la modă. Cred că în artă nu trebuie să existe modă, în artă trebuie să existe sinceritate. Când eram la Conservator, Mozart sau Chopin mi se păreau foarte simpli, cu aroganța tineretii îi credeam chiar primitivi. Dă Doamne să ajungă cineva dintre noi, trăitorii de azi, la acel „primitivism”, la acea „simplitate”, fiindcă aceasta din urmă este suprema calitate, care face ca piesele date să ajungă să fie simțite de fiecare om, din orice colț al globului. Și nu contează cât de sofisticată este o compoziție, câte acorduri ori modulații are. Contează încărcătura ei emoțională, forța energetică pe care a transmis-o compozitorul. Beethoven n-a completat nici măcar acordul, a scris numai două trepte din acord: ta-ta-ta... și a intrat în istorie!

Dacă mai adăugăm o notă muzicală, „mi”, la numele de familie Enescu, avem Eminescu. Se spune că aveți un proiect muzical legat de Doina.

Enescu a apărut... tot din gene muzicale, ambii părinți sunt români moldoveni.

Eu întrebam de Eminescu...

Încă un moldovean. Eu mi-am creat lumea mea muzicală, în care trăiesc și mă simt foarte confortabil. Folclorul este creație a lumii, iar eu sunt o parte din această lume, din acest folclor. Dacă nu iubesti lumea, nu poți să creezi, numai dragostea stimulează creația, inclusiv dragostea de viață. În ultimii ani, sunt preocupat sută la sută de Veronica Micle și de Mihai Eminescu. În 1971, am început să lucrez cu Emil Loteanu la baletul *Lucefărul*, dar am abandonat proiectul fiindcă s-au implicat niște persoane care erau absolut străine de cultura noastră și în special de Eminescu. Peste 11 ani, am revenit și am scris un ciclu de sase romane pe versuri de Eminescu, care au fost publicate sub genericul *Ochiul lui iubit*; am mai scris și sase lieduri pe versuri eminesciene, dar s-au pierdut, am rămas numai cu unul. Cineva le-a luat, din neglijență a uitat să mi le înapoieze și s-au pierdut aiurea. În 1996, doamna Iuliana Gorea-Costin, după ce îi dăruisem un CD care tocmai apăruse, mi-a răspuns cu o cărtușă micuță-micuță, prima ediție, după 1914, a poeziilor Veronicăi Micle.

Chiar cartea de anticariat?

Nu, cea retipărită după 1990. Atâta dragoste, atâta ură, atât devotament cât a avut ea, nu știu să le mai fi avut o altă femeie scriitoare, de exemplu, dintre cele cunoscute, George Sand, Marina Tsvetaeva, Anna Ahmatova s.a.

Cum ați ajuns totuși la Doina?

La *Doina* încă n-am ajuns, *Doina* stă deoparte, eu as face-o și azi, dar încă nu i-a venit vremea. Chiar ieri dimineață am terminat *Rugăciunea* lui Eminescu, este extraordinară, îmi place foarte mult. Am deja 45 de numere muzicale eminesciene. Îmi mai lipsesc cinci – vreau să fie 50 – pentru a le așeza într-o carte, sub genericul *Dialogurile dragostei*.

...eminesciene?

...nu, Eminescu-Micle, vor fi publicate într-o singură carte, ori poate că voi împărți-o ca să nu fie prea voluminoasă. Când doamna Gorea-Costin mi-a dăruit acel *Dor nemângâiat*, am rămas încântat de titlul frumos, puteam să-l păstrez, dar cred că *Dialogurile dragostei* este mai adecvat, mă satisface acest titlu pentru că nu l-am găsit nicăieri. Unii mari cunoscători de limbă română încearcă să-mi corecteze titlul și propun *Dialoguri de dragoste*, ceea ce este cu totul altceva, ori *Dialoguri de-a dragostea*, asta-i direct o aiureală. Îmi mai schimonosesc, la Chisinau, și numele, în special la TV ori la Radio, adăugând la sfârșitul prenumelui meu, Eugen, un „iu”, adică Eugeniu, care li se pare mai moldoveneste. Și dacă mă chema Ghită Cloșcă, ce făceau?

(Va urma)